

Kto dzisiaj kupuje ziemię rolną?

Autor: Anita Musialska

Data: 28 września 2016

Po wejściu w życie „Ustawy o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa” z 30 kwietnia br., wprowadzającej nowe prawo, jasno określające, kto i na jakich zasadach może nabywać ziemię rolną, liczba transakcji kupna-sprzedaży była relatywnie niewielka, zaś sama cena ziemi nieznacznie wzrosła. Kto zatem inwestuje w Polsce w ziemię?

Działające od maja nowe przepisy wyraźnie precyzują, że ziemię rolną w Polsce mogą nabywać **jedynie rolnicy – właściciele gospodarstw do 300 ha**. Dodatkowo dokładnie określone zostało, kim w rozumieniu prawa jest rolnik, który może nabyć taką ziemię, i na jakich zasadach. Znalazły się tam również zapisy definiujące kompetencje ANR. Tak skonstruowane nowe prawo, w zmyśle ustawodawcy, **miało przeciwdziałać wykupowi polskiej ziemi przez obcokrajowców i zapewnić jej właściwe, rolnicze wykorzystanie**. Niedługo minie 5 miesięcy od wprowadzenia w życie Ustawy, warto zatem przyjrzeć się, co przez ten czas zmieniło się w obrocie ziemią rolną w Polsce?

Droga ziemia: dlaczego ceny ziemi nie spadają?

agroFakt.pl

Srednie ceny gruntów rolnych w Polsce (zł/ha)

Wykr. 1. Średnie ceny gruntów rolnych w Polsce (zł/ha)

Z niedawno opublikowanych przez [GUS](#) danych wynika, że bezpośrednio po wejściu w życie nowych przepisów nie odnotowano znaczących zmian cen ziemi. W II kwartale 2016 r. za 1 ha gruntów rolnych trzeba było zapłacić 39 429 zł, czyli o 1,1% więcej niż w I kwartale br. Zgodnie z zasadami ekonomii, **jeżeli zmniejszył się popyt, cena ziemi powinna spać** – dlaczego zatem szacunki GUS mówią o niewielkim wzroście cen?

– Dane obejmują tylko jeden okres, przy czym w kwietniu, jeszcze przed wejściem w życie nowej ustawy, zainteresowanie zakupem ziemi było bardzo duże, co może zaburzać średnią dla całego kwartału. Informacje GUS wskazują jedynie, że **nowe regulacje nie spowodowały gwałtownego spadku cen ziemi** – wyjaśnia Marta Skrzypczyk, Koordynator Analityków Agrobiznesu [Banku Zachodniego WBK](#). – Trzeba jednocześnie pamiętać, że mniejszy jest nie tylko popyt, ale też podaż ziemi – dodaje.

Bardzo duży odsetek rolników starał się sprzedać bądź kupić ziemię, zanim ustawa zaczęła obowiązywać.

Co natomiast o cenie ziemi sądzą sami rolnicy?

– *Problemem dla rolnika jest przede wszystkim cena ziemi, która nie zawsze przystaje do dochodów uzyskiwanych z gospodarstwa. Przy dzisiejszych cenach zbóż, które z roku na rok są coraz gorsze, **nie ma z czego dodatkowo inwestować w ziemię**. Nawet przetrzymywanie zboża w gospodarstwie nie pozwala już „wyjść na swoje”. Moje 80-hektarowe gospodarstwo planuję powiększyć przynajmniej o 5–10 ha, ale cena ziemi w Wielkopolsce jest jedną z najwyższych w kraju – mówi Lech Domański, rolnik z pow. ostrowskiego (woj. wielkopolskie).*

Zdaniem analityków zmiany w prawie przyniosą korzyści właścicielom średnich (rodzinnych) gospodarstw.

Za dalszym wzrostem cen ziemi może przemawiać także **mechanizm podażowy: niższa podaż = wyższa cena**; w tym wypadku mechanizm ten polega na zmniejszeniu dostępności ziemi z Zasobu Własności Rolnej, w związku z czym jej cena poszła w górę.

Wydzierżaw, nie kupuj?

Kierownictwo [Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi](#) wyraźnie zapowiedziało, że teraz dominująca

ma być dzierżawa. **Jakie korzyści i jakie zagrożenia niesie ta decyzja?**

Przy dzisiejszych cenach zbóż, które z roku na rok są coraz gorsze, nie ma z czego dodatkowo inwestować w ziemię.

Lech Domański, rolnik z Wielkopolski

– Według danych GUS w grupie gospodarstw o obszarze od 20 ha ponad połowa rolników powiększyła obszar użytkowanej ziemi poprzez dzierżawę. Jest to zatem **bardzo ważny element zwiększania konkurencyjności polskiego rolnictwa** – wyjaśnia ekspert [Banku Zachodniego WBK](#). – W nowym otoczeniu prawnym dzierżawa prawdopodobnie będzie szansą rozwoju dla średnich gospodarstw rodzinnych, które nie mają wystarczającego kapitału na zakup ziemi, ale są nastawione na produkcję rynkową, na wdrażanie zmian.

Czy zatem dzierżawy długoterminowe mogą być atrakcyjne dla rolnika?

– W moim przypadku dzierżawa ziemi, najlepiej taka długoterminowa, może być dobrym rozwiązaniem. Nie stać mnie na zakup ziemi, a dzięki dzierżawie mógłbym lepiej planować produkcję w moim gospodarstwie i dalej się rozwijać, czekając na lepsze czasy – komentuje Lech Domański.

Liczba umów kupna-sprzedaży w ostatnich latach.

Co z tą ziemią...

Mimo że liczba transakcji spadła, **nie oznacza to wcale, że ziemią rolną przestało się w Polsce handlować**. Z danych Agencji wynika, że w tym roku od maja do końca czerwca wpłynęło do niej **915 wniosków o wyrażenie zgody na kupno bądź sprzedaż nieruchomości rolnych**, natomiast w okresie od lipca do końca sierpnia, takich wniosków było **1568**. ANR nie prowadzi jednak statystyk na temat transakcji dokonywanych pomiędzy rolnikami. Dla porównania w latach 2010–2015 notariaty odnotowały ok. 80–90 tys. umów kupna-sprzedaży gruntów rolnych.

Jak wynika z badań przeprowadzonych przez [firmę Martin & Jacob](#) największy głód ziemi dotyczy gospodarstw z przedziału 50–100 ha oraz 100–300 ha. Ale czy pokrywa się to z wielkością gospodarstw, których właściciele mogą zyskać na Ustawie? **I jak będą kształtować się ceny ziemi w najbliższym czasie** – do końca roku, w kolejnym i następnych 5 latach?

Którzy gospodarze planują zakup ziemi w najbliższym czasie?

– Biorąc pod uwagę dostępne informacje, podtrzymujemy nasze przewidywania wskazujące na wyhamowanie bądź nieznaczną korektę cen gruntów w 2016 r., co jest związane m.in. z pogorszeniem koniunktury na rynku rolnym w latach 2014–2015. Na ryzyko korekty cen narażone są przede wszystkim nieruchomości nabywane na **zasadach sąsiedzkich oraz zlokalizowane blisko terenów zurbanizowanych** – wyjaśnia Marta Skrzypczyk. – W dłuższej perspektywie siła ekonomiczna większych gospodarstw, ograniczona podaż ziemi oraz przestrzeń do intensyfikacji produkcji mogą wskazywać na **kontynuację wzrostowego trendu cen**, przede wszystkim **nieruchomości o dużej powierzchni i dobrej klasie bonitacyjnej ziemi**. Niemniej zmiany nie będą tak duże jak w latach 2004–2014. Wynika to m.in. z ograniczonych możliwości ekspansji

największych gospodarstw, które były skłonne płacić więcej za ziemię. Rozwijać będą się natomiast średnie gospodarstwa rodzinne (od 20 do 300 ha) – dodaje.

Na ryzyko korekty cen narażone są przede wszystkim nieruchomości nabywane na zasadach sąsiedzkich oraz zlokalizowane blisko terenów zurbanizowanych.

Marta Skrzypczyk, Koordynator Analityków Agrobiznesu Banku Zachodniego WBK

Jeszcze przed wejściem w życie Ustawy każdy, kto chciał sprzedać grunty rolne, start się to zrobić przed 1 maja. Nowe przepisy, nakładając bowiem szereg obostrzeń, miały znacznie utrudnić obrót ziemią przeznaczoną na cele rolnicze, dlatego przed datą wejścia w życie Ustawy **notowano wyraźny wzrost sprzedaży ziemi**. Dziś sytuacja się zmieniła, jednak cena ziemi nie różni się znacząco od tej, która dominowała, gdy obowiązywały „stare przepisy”. **Rolnicy przyjmują więc postawę wyczekującą**. W obecnej sytuacji większość z nich liczy na zapewne na spadek cen ziemi i dzierżawy długoterminowe. **Jednak zarówno dotychczasowe dane, jak i prognozy, mówią o powolnym procesie spadku cen ziemi w Polsce, zaś kolejne lata zapewne pokażą, czy koniunktura pozwoli wreszcie polskim rolnikom zacząć powiększać własne arealy.**

Przeczytaj koniecznie: [Jak zmieniły się ceny ziemi po wejściu w życie Ustawy?](#)